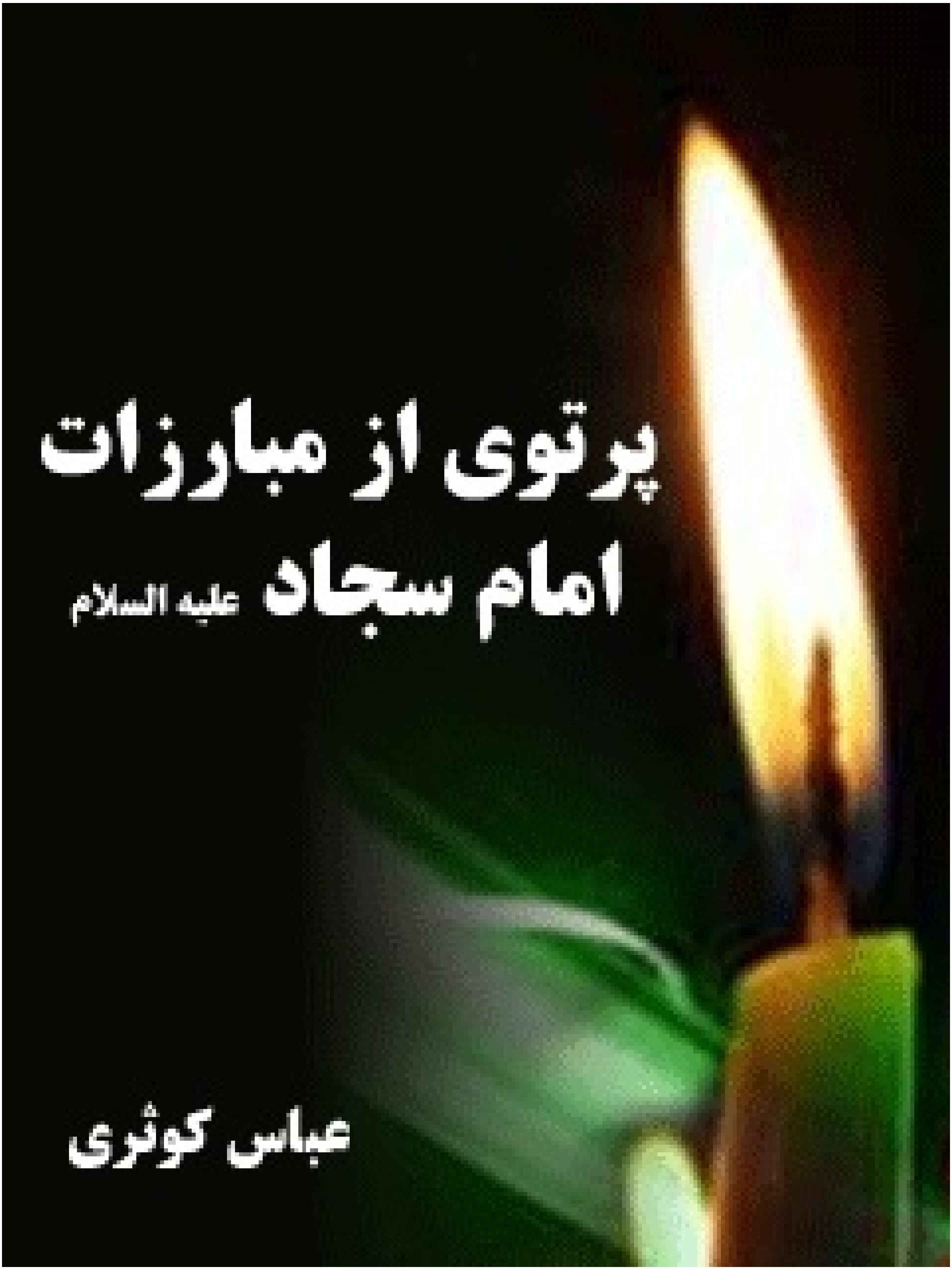

پرتوی از مبارزات
امام سجاد علیه السلام
عباس کوثری

بسم الله الرحمن الرحیم

پرتوی از مبارزات امام سجاد علیه السلام

نویسنده:

عباس کوثری

ناشر چاپی:

مجهول (بی جا ، بی نا)

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

پرتوی از مبارزات امام سجاد علیه السلام

مشخصات کتاب

عنوان : پرتوی از مبارزات امام سجاد (ع)

پدیدآورندگان : عباس کوثری(پدیدآور)

امام علی بن حسین سجاد (ع)(توصیف گر)

ناشر : عباس کوثری

نوع : متن

جنس : مقاله

الکترونیکی

زبان : فارسی

توصیفگر : مبارزات سیاسی

مبارزات ضد حکومت

مقدمه

تقدیر خداوند بار دیگر آفرینشی شگفت را رقم زد و دل انگیزترین جلوه های صفات الهی را در جمال دل آرای شخصیتی بزرگ از تبار علی (علیه السلام) آفرید. معراج عرفان و شور و عشق او آنچنان شکوهمند و پر رمز و راز بود که زیباترین روح پرستنده، «زین العابدین» لقب یافت و دلدادگی اش به جمال ربوبی در حال سجده موجب شد که او را «سجاد آل محمد(صلی الله علیه وآله)» نام نهند. زمانی که در پنجم شعبان سال ۳۸ هجری قمری دیده به جهان گشود. [۱] پدرش امام حسین (علیه السلام) نام زیبای علی را برای او برگزید تا اینکه یاد و نام علی (علیه السلام) در خاطره ها زنده بماند و زندگی و محفل انس پدر را رونق فزاینده تر بخشد. زندگی آن حضرت همراه با حوادث بسیار حساس و مهمی بود; بویژه دوره ی سی و پنج ساله ی امامتش که خود نمونه ای متعالی از مبارزات حضرت است. صفات ممتاز و گستره ی وجودی اش در افقی فراتر از مبارزات و مجاهدت های اوست. و هیچ بلند نگر تیزپروازی بر ستیغ و بلندای عظمت و بزرگواری او نمی تواند دست یابد; اما تامل و دقت در رفتارها، سخنان و موضع گیریهای او می تواند روزنه ای به حیات معقول و نورانی اش بگشاید و این نوشتار سعی دارد پرتوی کم سو از مبارزات آن امام همام را در چهار زمینه یادآور شود.

حضور در نهضت کربلا

اشاره

همراهی آن حضرت در واقعه ی کربلا را می توان اولین تجلی چشمگیر در صحنه ی مبارزات به شمار آورد. زمانی که قیام خونین ابی عبد الله الحسین (علیه السلام) تحقق یافت، جز دوستان خدا و دل های مطمئن کسی دیگر

یارای همراهی حضرت را نداشت. نمی رسید و آن حضرت بی اعتنا به قدرتها و مظاهر طاغوت جلوه های شگفت از حماسه و ایثار را فرا دید انسانها قرار داد، هنگامی که در روز عاشورا امام حسین (علیه السلام) انسانها را به یاری طلبید، امام زین العابدین (علیه السلام) با اینکه تنی تب دار و شرایطی سخت و جانفرسا داشت، به یاری پدر شتافت و در پاسخ عمه اش «ام کلثوم» که تصمیم داشت او را باز گرداند، فرمود: «ذرینی اقاتل بین یدی ابن رسول الله (صلی الله علیه وآله)»; رهایم کن و بگذار که در دفاع از فرزند رسول خدا مبارزه کنم. [۲] .

رویارویی با عبید الله

اهل بیت حسینی (علیه السلام) اگر چه اسیر شدند; اما هیچ گاه ذلیل نشدند. آنان با عزت ایمانی و شهامت علوی، از خون شهیدان به خوبی پاسداری کردند و به رغم خفقان حاکم بر جامعه، دفاعیه ی الهی و دشمن شکن خود را، حتی در درون کاخهای ستمگران، قرائت نمودند. زمانی که امام زین العابدین (علیه السلام) وارد کوفه شد، خطبه ای بلیغ ایراد کرد، به گونه ای که پشیمانی سراپای وجود کوفیان را فرا گرفت. [۳] . آنگاه که در کاخ، عبید الله زیاد، رویاروی او قرارگرفت با منطق رسا بطلان سخنان او را آشکار ساخت. عبید الله در آغاز نام امام را پرسید. گفته شد که او «علی بن الحسین» است. عبید الله گفت: مگر خدا علی بن الحسین را نکشت؟ بر خلاف انتظار و توقع او امام زین العابدین (علیه السلام) فرمود: او برادر من بود که مردم او را کشتند. پس از اینکه عبید الله گفت; بلکه خدا او را کشت، حضرت این

آیه را قرائت کرد. «خداوند جانها را به هنگام مرگ می گیرد و همین طور جانهای انسانها را به هنگام خواب» [۴] . به این موضوع اشاره کرد که همه امور از قدرت الهی سرچشمه می گیرد. اما تو و سپاهیان یزید به گناه و ظلم او را به شهادت رساندید. عبیدالله با شنیدن این جواب خشمگین شد و تصمیم به کشتن امام گرفت; حضرت زینب (سلام الله علیها) به دفاع برخاست. و آنگاه که امام زین العابدین (علیه السلام) از عمه اش خواست تا آرام بگیرد، رو به عبید الله زیاد کرد و فرمود: مرا به کشتن تهدید می کنی. «اما علمت ان القتل لنا عاده و کرامتنا الشهاده» مگر نمی دانی کشته شدن در راه خدا سیره و شعار ما و شهادت مایه ی کرامت و ارجمندی ما است؟ [۵] .

منطق رسای امام در شام

مردم شام، پایتخت یزید، قلبهاشان آکنده از کینه و دشمنی آل علی (علیه السلام) بود. تبلیغات زهرآگین، سالها قلب و جانشان را از حقایق دور کرده و از آنان پیکرهای بی تپش ساخته بود که با هیچ آوای حقی آشنایی نداشتند و آن روز که فردی از سلاله ی پیامبر (صلی الله علیه وآله) وارث تمامی خوبی ها، بر شهرشان گام گذاشت، بر منبر مسجد جامع دمشق قرار گرفت، و گلواژه های حقیقت را نثارشان کرد، شور و حالی در جمع پیدا شد و همانجا نام علی (علیه السلام) دلهایی را به خویش جذب کرد. به گونه ای که یزید مجبور شد مسوولیت شهادت ابی عبد الله (علیه السلام) و یارانش را به عبید الله زیاد نسبت دهد. [۶] همان شیوه ی مکرآمیزی که سردمداران کفر هنگام خشم حق طلبان انجام می دهند و همین

حماسه به شکلی دیگر در کاخ یزید مطرح شد و یزید در رویارویی با امام زین العابدین (علیه السلام) پرسید: حاضری با فرزندم خالد کشتی بگیری؟ حضرت فرمود: «کاردی را به او بده و کاردی را به من، آنگاه با هم مبارزه کنیم.» یزید از آن همه قدرت روحی امام شگفت زده شد و گفت: حقا که فرزند علی بن ابی طالب هستی! [۷] .

ظلم ستیزی با دعا

اشاره

دومین محور مبارزات امام زین العابدین (علیه السلام) سخنان آن بزرگوار پیرامون ظلم ستیزی است. فردی که به نیایشهای آن بزرگوار فکر کند، به خوبی می فهمد که چگونه باید از ستمگران بیزاری بجوید و به یاری مظلومان بشتابد و در این راه حرکت خود را بر اساس امامت امامان راستین قرار دهد. به عنوان نمونه فرازهایی از دعاهای آن حضرت را مرور می کنیم:

نکوهش ستم

«خدایا! از تو پوزش می خواهم اگر پیش روی من به کسی ستم شود و من او را یاری نکنم، یا نعمتی به من ارزانی شود و سپاس آن را به جا نیاورم، یا گناهکاری از من عذر خواهد و عذر او را نپذیرم، یا نیازمندی چیزی بطلبد و او را بر خود مقدم ندارم، یا حق مرد با ایمانی بر گردنم آید و آن را بزرگ نشمارم.» [۸] .

ستیز با ظالم

«خدایا! بر محمد و آل او درود فرست و در مقابل کسی که بر من ستم روا دارد، دستی (برای جلوگیری از ستم) و در مقابل کسی که با من ستیزه جوید، زبانی (برای روشن ساختن حق) و بر آن که با من دشمنی کند، پیروزی عنایت فرما و در مقابل آن که درباره ی من حیله پیشه کند، راه چاره و در برابر آن که بر من آزار رساند، توانایی عطا کن و بر آن که به من ناسزا گوید یا از من عیبجویی کند، قدرت تکذیب و در برابر آن کس که مرا تهدید کند، امنیت عنایت فرما.» [۹] .

معرفی امامت راستین

امام سجاد (علیه السلام) در دعای روز عرفه، امام راستین را به مسلمانان معرفی می کند و به جایگاه والای آن متوجه می سازد، آنگاه می فرماید: «پروردگارا! بر پاکیزه ترین افراد خاندان پیامبر درود فرست که آنان را برای اجرای اوامر خود برگزیده ای و خزانه ی علم و نگهدارنده ی دین و جانشین در زمین و حجت خویش بر بندگانت قراردادی و به خواست و اراده ات آنان را از هر پلیدی و ناپاکی پاک ساختی و وسیله ی ارتباط با خود و راه بهشت خویش کردی». امام (علیه السلام) در بخشی دیگر از همین دعا می فرماید: «بار خدایا! تو دین خود را در هر زمان و روزگاری به وسیله ی پیشوایی کمک فرموده ای که او را راهنمای بندگان و مشعل هدایت در شهرها قرار داده ای، پس از آنکه او را با وسیله ی ارتباط غیبی، به خود ارتباط دادی و او را سبب خوشنودی خویش کردی و فرمانبری از او را واجب نمودی و از

نافرمانی او بیم دادی و به فرمانبری فرمانهایش و پذیرش نهی او دستور دادی و فرمودی که هیچ کس از او پیشی نگیرد و هیچ فرد از پیروی او پس نماند.» [۱۰] .

مبارزه با عالمان درباری

«محمد بن مسلم زهری» که از دانشمندان دینی آن عصر به شمار می آمد، در زمان حکومت «عبد الملک مروان» جذب دربار شد و تا آخر عمر با دربار بنی امیه همکاری نزدیک داشت. امام سجاد (علیه السلام) در نامه ای او را توبیخ و سرزنش کرد. به فرازهایی از آن پیام توجه کنید: ۱- در آغاز نامه خطاب به او می نویسد: تو در حالتی قرارگرفته ای که هر کس از این وضع تو اطلاع یابد سزاوار است به حال تو ترحم کند. ۲- بدان کمترین چیزی که کتمان کردی و سبکترین چیزی که بر دوش گرفتی، این است که وحشت ستمگر را به آرامش تبدیل کردی و چون به او نزدیک شدی و دعوت او را اجابت نمودی، راه گمراهی را برای او هموار ساختی. ۳- آنگاه که چیزهایی به تو دادند که حق تو نبود، گرفتی و به فردی نزدیک شدی که هیچ حقی را به کسی باز نگردانده است و هنگامی که تو را به خود نزدیک ساخت، هیچ باطلی را برطرف نکردی و کسی را که دشمن خداست، به دوستی خویش گزیدی. ۴- اینک از تمام منصبهای خویش کناره گیری کن تا به پاکان و صالحان پیشین ملحق شوی. ۵- نزدیکترین وزیران و قوی ترین یارانشان به قدری که تو فساد آنها را در چشم مردم صلاح جلوه دادی، نتوانسته اند به آنان کمک کنند. [۱۱] .

تربیت شاگردان مجاهد

پس از این که امام حسین (علیه السلام) به شهادت رسید، خفقان شدیدی بر جامعه حاکم گشت. به گونه ای که «مسعودی» می نویسد: «علی بن الحسین (علیه السلام)، امامت را به صورت مخفی و با تقیه شدید و در زمانی دشوار عهده دار

گردید.» [۱۲] به این جهت امام (علیه السلام) به تربیت انسانهایی همت گمارد که بتوانند با روشنگری و توضیح معارف الهی مسیر اسلام راستین و تشیع سرخ علوی را استمرار بخشند. یکی از این شاگردان «یحیی بن ام طویل» است که در مسجد پیامبر (صلی الله علیه و آله)، در مدینه، برای مردم سخن می گفت و طرفداران ستمگران را این چنین مخاطب قرار می داد: «ما مخالف شما و منکر راه و روش شما هستیم. میان ما و شما دشمنی آشکار و همیشگی است. هر کس به امام علی (علیه السلام) دشنام دهد، لعنت خدا بر او باد و ما از آل مروان و آنچه غیر خدا می پرستید، بیزاریم. [۱۳] به همین جهت «حجاج ابن یوسف» دستها و پاهای او را قطع کرد و این شاگرد مکتب عشق با شهادت، که هنرمردان خدا است، دنیا را وداع کرد.» [۱۴] . اصولا شخصیت امام زین العابدین (علیه السلام) به عنوان نمونه ای متعالی از مبارزه علیه حکومت اموی مطرح بود مردم او را با همین جهت گیری می شناختند. در همین راستا نام و یاد آنان از نظر خلفای بنی امیه جرم محسوب می شد و کسانی که آن حضرت از آنان ستایش و یا تعریف می کرد، به زندان افکنده از «بیت المال» محروم می ساختند.» چنانکه فرزدق شاعر همین عاقبت و فرجام را یافت و او که فقط شعری در مدح علی بن الحسین (علیه السلام) خواند به زندان افتاد و نامش از دیوان مالی حذف شد. بدین خاطر بود که دشمنان نتوانستند حضرت سجاد (علیه السلام) را تحمل کنند و در سال ۹۵ هجری قمری، در سن پنجاه و هفت سالگی، به

دست هشـام ابن عبـد الملك و به نقلی ولیـد ابن عبـد الملك به شـهادت رسـید و با غروب غمگینانه ی خویش جهان تشـیع را عزادار ساخت. [۱۵] .

پاورقی

[۱] نقل دیگر نیمه جمادی الاولی سال ۳۶ هجری است.

[۲] بحار الانوار، علامه مجلسی، ج ۴۵، ص ۴۶.

[۳] احتجاج، طبرسی، ص ۱۵۷; نقل از بحار الانوار، ج ۴۵، ص ۱۱۳.

[۴] زمر، آیه ۴۲.

[۵] بحار الانوار، ج ۴۵، ص ۱۱۸.

[۶] احتجاج، ص ۱۵۹.

[۷] همان.

[۸] صحیفه سجادیه، دعای ۳۸.

[۹] همان، دعای ۲۰. (مکارم الاخلاق).

[۱۰] صحیفه سجادیه فیض الاسلام، دعای ۴۷، ص ۳۳۴.

[۱۱] تحف العقول، «سخنان امام زین العابدین (علیه السلام).

[۱۲] اثبات الوصیه، ص ۱۶۷.

[۱۳] کافی، باب مجالسه اهل المعاصی، ج ۲، ص ۳۷۹-۳۸۰.

[۱۴] اختیار معرفه الرجال، ص ۱۲۳.

[۱۵] وفات حضرت را در دوازدهم، هجدهم یا بیست و پنجم محرم سال ۹۵ یا ۹۴ هجری نقل کرده اند.

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹